

ZEMPLÉNI LAPOK.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Főút 9. szám

hova minden a lap szellemi részét illető közlemény, valamint az előfizetési s hirdményi pénzek is küldendők.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

Társadalmi hetilap,
főtekintettel Zemplénmegye érdekeire.

(Megjelenik minden kedden.)

Előfizetési feltételek:
Egész évre 6 frt — kr.
Félévre 3 „ — „
Negyedévre 1 „ 50 „
Néptanítóknak és körjegyzőknek egész évre . . . 4 „ — „
A hirdetési díjak, a hirdetési rovat élén látható díjszabályzat szerint számíttatnak.

Felelős szerkesztők s kiadótulajdonos társak:

BORÚTH ELEMÉR HORNAY KÁLMÁN.

Pótjavaslatok

a magyar nyelv mint köteles tantárgy ügyében beterjesztett törvény javaslatához.

A husvétii szent ünnepek után az országgyűlésen tárgyalatni fog a magyarnyelv mint köteles tantárgy ügyében beterjesztett törvény javaslatát. — Átolvasva a miniszter által beterjesztett módosításokat, mindkettőben oly hézagokat figyeltem meg, melyek ha kellően ki nem pótoltnak a törvényhozás intenciója meg lesz hiúsítva.

Az 1868 évi 38. t. cz. megalkotásáig iskoláink jobbára csak a vallás felekezeti nevelészetét érdekeit képviselték. Imádság, éneklés, vallás, biblia, olvasás, írás és számolás — ezek képezték a tantárgyakat. E tudományokra is a gyermekek csak anyanyelvükön tanítottak. A zsidó iskolákban pedig lengyeles héber nyelven.

Az 1870 ki népösszeírás szerint felső zemplénben a zsidókból telt ki az irástudók legnagyobb összege. Csak hogy ezek leginkább héber betűkkel tudtak írni. Mint tanfelügyelőnek első kötelességem volt vámbint a szlávajku iskolákba, úgy a héber iskolákba is a magyarnyelv tanítását eszélyesen meghonosítani s egyúttal kívánni, hogy az 1868 évi 38 t. cz. által előírt polgári tantárgyak is taníttassanak. A mely iskolák ezen intenciónak meg nem feleltek. azokkal vallás különbség nélkül, mint zugiskolákkal bántam el. A héber iskolák oltalmát találtak a vallás és közoktatási miniszter ur 1877 szept. 6-án 20521 szám alatt a törvényhatóságokhoz intézett körrendeletében, mely szerint: a héber iskolák az 1868 évi 38 t. czikk rendeletei alatt nem állanak, az állami tanfelügyelő jogköre alól ki vannak véve s ha azokban csak héberül tanítanak, zugiskoláknak sem tekinthetők és csak akkor lesznek zugiskolákká, ha a héber olvasás írás stb. tárgyakon kívül egyéb is taníttatnék.

E kegyelmes miniszteri rendelet intenciója volt, hogy az izraelitáknak legyen rendes hitfelekezeti iskolájuk a polgári tantárgyakra nézve. És ezen iskolába minden izr. gyermek köteles legyen feljárni, a vallását pedig a héber iskolában külön tanulja.

Ha valakinek az izraeliták hazafias szelleme iránt panaszkodni oka nincs, akkor a zempléni tanfelügyelőségnek legkevesb oka van, mert Zemp-

lénmegyében hasonlíthatlanul több nyilvános és jól rendezett izraelita iskola van, mint a szomszéd hat hét vármegyében együttesen — főleg ha tekintetbe vesszük, hogy Marmaros, Ugocsa, Bereg, Ung és Sáros megyékben egy nyilvános izr. iskola sincs, pedig a héber tanodák száma mindenütt egyegy legio, — mind amellett a héber tanodáknak engedélyezett kiváltság már itt is veszélyessé kezd lenni a nyilvános rendes iskolákra nézve. És pedig: a nyilvános izraelita iskolákat megillető iskolai alaptörvény a héber iskolák biztosítására ajánlatnak fel. Sárospatakon az izraeliták nyilvános és igen jó hírben állott iskoláikat felosztatták. A kitűnő képzettségű és miveltességű tanítókat elbocsátották, s a közigazg. bizottság határozatára sem állították vissza. A jelen körülmények között részükre a községi iskolát kötelezőleg az államkormány felnem állíthatja. Tolcsváról már be van jelentve, hogy az izraeliták igen jeles iskolájukat szinte fel akarják oszlatni. És így az izraeliták maradnak a héber iskola mellett, nem is kívánják, hogy a héber íráson kívül egyebet is tudjanak. Ha németül is írnak, héber betűkkel teszik azt.

A hittörvényhű zsidókra felette nagy jótétemény, hogy héber iskolákban a héber nyelven kívül egyéb nem tanítható. Gondjuk is lesz reá, hogy a magyar A B C azokba be nem csempésztesse, nehogy kizárólagos függetlenségük kockára tévessék.

Dehogyan ha a zsidó iskolák a vallás köpenye alatt továbbra is ilyen kizárólagos kiváltsággal fognak birni, vajjon nem azt fogják e mondani a románok, oroszok és szerbek: Mi tanítjuk gyermekeinket imádkozni, a hit és erkölcs tanra, a bibliai történetekre, liturgiákra, a templomi számítás tanra, meg az egyházi szent énekekre. Előadjuk nekik az eparchia és Palesztina földrajzat. Az egyházi kánonokat s mindezt az egyház oltár nyelvében s annak szent betűivel. S hogy ezen iskoláink zugiskolák ne legyenek, mi se megyünk tovább a templomi nyelvnel.

De ha a törvényhozás a héber iskolákra is kiterjeszti erejét s megkívánja, hogy azokban is csak magyarul tudó tanítók alkalmazhatók s a héber értelmezvények magyar nyelven eszközölködjek, akkor vagy ezer legio zsidó-iskola a magyarság veteményes kertje lesz.

A honatyák már az 1840-iki országgyűlésen

erőmű látására. „Uram! már csak azért sem bánom, hogy kapitány urnak felcsaptam s katona lettem, mert ezen a vaskocsin mehetek” — szölt nem egy-két tiszai alföldi fiu, mellettem áldogálva.

Pesten a vaspálya térre megérkezve, rendbe felállított a zászlóalj. — Kis idő múlva hadügnökségi tisztek jelentek meg s bevezettünk a városba — s a Theresia városrészen magános polgárok házáinál elszállásoltattunk.

Ma hozták Pestre Róth és Filippovics tábornokokat, kik Jelasits parancsára, beútván 8000 pórnéppel hazánkba, — Pécs körül Peerczel Móríc által mindenestől elfogattak, — én azt hiszem, ez az egy pár uraság aligha áruló nem volt a mi részünkre.

A pesti okt. 6-iki események nagy mozgásba hozták Budapestet; tudom, a hire ma-holnap tihozzátok is eljutand. — Itt minden utca sarkon nagyszerű falragaszok hirdetik: — „Latour függ, — a dolgot úgy beszélük: az osztrák hadügyminiszter Latour, a fent nevezett napon néhány bataliont akart Bécsből Magyarországra, Jelasits segítségére küldeni; ezt meg sejtítve a bécsi Aula és nép a küldendő seregeket lefegyverezte, a várost eltorlaszolta, Latourt egy kályhalyukba elbuva, — megtalálta s egy lámpa oszlopra a meggyilkolt minisztert felakasztotta. A bécsi nép kezdi általlátni, hogy az ő új alkotmányos szabadsága is, csak a mienkkel együtt állhat fen; megtöretve ez, az övék magában romba fog hullani.

Lónay Gábort tegnap megérkezésünk estvéjén, ki mint zempléni képviselő egész családostul,

beismerték, hogy a magyarnyelvnek legnagyobb szolgálatot a lelkészek tehetnek. Azért az 1840. évi 6. t. cz. 8. §-a rendeli: „Ezentul minden vallás különbség nélkül plebanusoknak, egyházi szónokoknak és segédeknek olyak alkalmaztassanak, kik a magyar nyelvet tudják.” Mondhatom a törvény e rendelete 1840 óta a keresztény felekezeteknél végre is van hajtva, hanem a rabbik, a Mózes vallás szolgálói itt is kiváltságosak. Vannak rabbik, kik 30 éven át a legmagyarabb községekben élnek s megőrizték magukat a magyarnyelvtől. A f. évi márczius 27-én közölte a „Hon”, hogy az ország fővárosában, oly rabbi választott meg Munkácsról, ki magyarul nem tud. S minden az autonóm hittörvényhű zsidó hitfelekezeti számára jóváhagyott alapszabályzat kiváltsága folytán történik. Azért óhajtom e szabályzat 26. §-ának akképeni módosítását: „Csak oly egyéneket szabad rabbik gyanánt szerződtetni, kik a magyarnyelvet beszédben és írásban annyira ismerik, mint amennyire azt a gym. 8. osztályát végzett növendék tudni köteles.”

Ha a rabbik magyarnyelv mentességi kiváltsága továbbra is fentartatik, akkor a héber-iskolák, az anyakönyvek, házassági szerződések soha se lesznek magyarok.

A hébertanítók és rabbikon kívül a magyarnyelv fontos tényezőjeként tekintem a tanítóképeztéket. A törvényjavaslat felette gondos figyelmébe vette a hitfelekezeti képeztéket és az állami tanítóképeztékről egészen megfeledkezett. Hogy példát hozzak fel, itt van Sárospatakon az állami tanítóképezde, mely az államnak évenként körülbelül 20 ezer forintjába kerül. Ennek volna a hivatása, hogy az itteni vidéknek megfelelőleg oly tanítókat képezne, kik tudnák annak a módját, hogy az orosz és tótajku iskolában, miképp kelljen magyarul tanítani; de e czél a tantervben sehohlyan elő nem fordul. Itt csak tisztán a magyar vidék számára képeznek tanítót. Azért óhajtom, hogy mondja ki a törvényhozás, miszerint az állami tanítóképezdekben a vidék igényelte viszonyok szerint előadassék a magyarnyelvnek a nem magyarajku iskolákban kezelendő módszertana. Ha az állami tanítóképezdeknek ez továbbra is kötelessége nem lesz, vajjon Ruszszia vagy Szlavonia fog a rusznak és szlovák iskolákba magyar tanítókat képezni?

együtt itt mulat, — tisztársaim kíséretében meglátogattam. — Itt az estélyen találkoztam gróf Andrássy Gyula főispánunkkal; Belosits zemplénmegyei nemzeti őrnagy csak Pestig kisérven zászlóaljunkat, tőlünk elvált. Andrássy gróftól néhány jelen levő tisztársaimmal felhívtam, hogy mint zempléni főispánunk, neki illenék a csatába menő megyéjebeli csapatokat vezetni, ő megköszönte a róla való megemlékezést s szívesen elfogadta a meghívást. — Azonnal lépéseket tettünk Nádasy ezredesnél, ki a hadügynél a tiszti kinevezéseket vezeti s Andrássy gróf őrnagyunkká neveztetett.

Ma délig Kossuth Lajosnál, mint megyei polgártársunknál tisztelegünk; bemutatván az egész zempléni tisztkart. — Szívesen fogadott igen, — vélem, mint régi ösmerősével beszélgetve, még azt is megkérdezte, ha a multévi párbajban kapott kézvágasom meggyógyult-e már?

Fegyverek tüsténti adatását rendelte el számunkra s ma délután a szép és új, Belgiumban készült szuranyos fegyvereket, a budai várbeli raktárból ki is kaptuk.

Én vezetem, mint legöregebb százados át a Duna hidján, fel a budai várba zászlóaljunkat. Pest utcáin, míg végig vonultunk zeneszó mellett, alig lehetett haladni a szemlélésünkre összetódult nagy néptömeg közt, — az érezte magát szerencsésnek, ki bennünket közelből vagy távolból köszönhetett, jobb szeretném, ha az ily kitüntésekben a győzelem után részeltetnének bennünket. — Ily büszke azonban tán sohasem voltam és nem is igen leszek, — gyermekkorai legmerészebb képzeleteimet láttam már már teljesülni, —

TÁRCZA.

Egyszer szeretnélek...

Egyszer szeretnélek még látni
Szép, csöndes nyári estvelen,
Ott — a viruló rózsafák közt —
Hol annyszor jártál velem,
Midőn a napnak végsugára

A tórnok kupján reszketett —
És hallgatni a bus harangszót
Amint elzeng a táj felett.

Egyszer csupán — ah! mindhiába...
Jól tudom, e vágy hasztalan —
Nem térnek vissza amaz órák,
S mi elveszett — az veszve van;
Tavaszi, édes langyos fuvalmad
Nem gyógyítja be már sebem,
Mert érzem, hogy tavasz-boldogság
Örökre elhervadt nekem.

V. Sándor.

Levelek 1848-ból.

Pest, 1879. okt. 9.

Valahára itt vagyunk Budapesten. — Szolnoki elindulásunkkor érdekes volt látni, mint ült fel a vasuti kocsikra az efféléket még nem látott legénység. — Örült, félt, bámult, e nagyszerű

Még Poroszország is, mely az idegen elemeknek a németiségbe való beolvasztásában nagy mester, tervszerűen kidolgozott tankönyveket adott ki arra nézve, hogy a nem németek, miképp tanuljanak meg németül. Azért óhajtom, hogy a törvényhozás kötelezze az állam kormányt oly fokozatos, fejlesztő módszer alapján kidolgozott tankönyveket kiadni, melyek alapján az orosz, román, szerb, horvát és tót gyermek négy év alatt annyira tanulhassa meg a magyarnyelvet, miszerint a gymnasium, vagy polgári iskola első osztályába akadálytalanul felvehető legyen.

A képviselőház tanügyi osztályában, f. évi márczius 27-én hangsúlyozva volt, hogy felső Zemplénben is vannak már községek, melyekben a szlávajku gyermekek már magyarul beszélnek. Tagadhatlan, hogy felső Zemplénben 1870 óta a magyarosodás érdekében az iskolák igen fényes eredményt mutattak fel, pedig állami segítséggel se részesülnek! De a fényes siker is csak ott történt, hol jó tanítók vannak. Ha ily tanítókat kívánunk, akkor megfelelő fizetésről is kell gondoskodni. Az a tanító, aki például az orosz nyelven kívül a magyarnyelvet is tökéletesen tudja, inkább megy tanítónak a tiszta magyar vidékre, mert könnyebb csak magyarul tanítani, mint az orosz gyermeket a magyarnyelvre és a tudományokra megtanítani, azután a magyar vidéken a díjazás is sokkal jobb. Azonban, ha a vallás felekezeteiben is a haza testvéreit fogjuk tisztelni, akkor az 1848. évi 20. t. cz. 3. §-a, mint szentesített törvény hajtassék is végre. Mely szerint:

„Minden bevett vallás felekezetei... iskolái szükségsei közadalmi költségek által fedeztessenek.” Azon ellenet, hogy az állampénztár most igen korlátozott, — azonnal megszűnik, ha az 1868. évi 38. t. cz. rendelete az 5%-toli iskola adóra nézve oda módosítatik, hogy az 5%-toli iskolai adót ne a községi előjáróság szedje be, hanem, mindenki az állam kincstárba fizesse s onnét igazságos arány szerint az ország minden vallásfelekezeti iskolája, ha magyar akar lenni, — segélyeztessék. Napjainkban megszűnt a közteher-viselés az iskolákra nézve. Ott hol községi az iskola, a földes ur fizeti az 5% adót, ahol nincs községi iskola, ott a földes ur iskola adómentes. Számíttassék ki, mennyi az ország egyenes állami adója s ha közös teher lesz az iskola ügy, látni fogjuk, hogy minden iskola szükséglete fényesen fedezve lesz. Sőt oly felesleg is fog mutatkozni, melyből elegendő kisdudóvák lesznek felállíthatók. Pedig teljesen megvagyok győződve, hogy Zemplénmegye orosz és tótajku községeiben a gyermekek akkor fogják alaposan a magyarnyelvet elsajátítani, ha 2 éves koruktól 6 éves korukig a kisdudóvákban alkalmas magyar óvónők felügyelete alatt a tisztaságra és a magyar szóba be lesznek szoktatva.

Ezek folytán a törvényhozó honatyák magas figyelmébe, a magyar nyelv mint kötelező tantárgy tanítása érdekében beterjesztett törvényjavaslat hézagainak pótlásául, a következő tényezőket tiszteletteljesen ajánlom:

1-ször. Az 1877. szeptember 6-án 20,521. számú vallás és közoktatási miniszteri rendelettel körülírt hébertanodákban is csak oly tanítók alkalmazandók, kik a magyar nyelvet alaposan tudják, a mikra, misna és talmud értelmezvényeit magyar nyelven eszközölni képesek.

2-ször. Az 1840. évi 6. t. cz. 8-ik §-a az izraelita rabbikra is kiterjesztetik. Az autonóm hittörvényhű zsidófelekezeti szervező alapszabályzatának 26-ik §-a ekképp módosítandó: „Csak

hazám félezredes ellenségeivel fegyveres kézzel szembe állhatni.

Isten! ha mégis mindezen lelkesedés és küzdelem füstbe menne s ha ezen élőképek is csak ujjabbkori álmaim folytatásai lennének; de nehéz, de kinos lenne az ébredés!!

Fegyvereket kapott zászlóaljunk, különben is szép magyar legényekből állván, — most már a csillogó szuronyokkal vállain, igazán sokat ígér és mutat is.

Kazinczy Gábort, Buday Andrást, ma késő este, mint itt időző zempléni képviselőket, — szinte felkerestem. — Politizálni nem igen politizáltunk, mondám nekik, lejárt ennek az ideje, — s a csaták moraja dönti el, a hazai, függőben levő kérdéseket. Csak azt nem érthetem, hogy Kazinczy nem oly melegen szól Kossuthról most, — mint mig odahaza volt.

Győr, 1848. okt. 13.

Okt. 10-én Pestről zászlóaljunk gőzhajón s utána csatolt deregijéken, csakugyan elindult. Én is felkészülve, már a hajó fedezetéig álltam társaimmal, — midőn Andrassy őrnagynak észébe jut, hogy a legénység részére semmi pénz sem vett fel. — Parancsolt vélem, hogy maradjak Pesten s a zászlóalj részére a honvédelmi bizottmánytól legalább ezer pengő forintot eszközöljek ki. — Busan és félboshszusan szálltam ki a már induló hajóból s Balogh Sándor őrmestert magamhoz véve Pesten maradtam s sok fáradság s lótas futás után bizottmányból a sóházba, sóházból a bizottmányba: estére az ezer pengő frtot csakugyan utitáskámba betettem s így másnap a könnyű utazó gőzösen zászlóalljam után mehettem. — Délután már Esztergom körül a Duna tükren

oly egyéneket szabad rabbik gyanánt szerződtetni, kik a magyar nyelvet beszédben és írásban tökéletesen bírják.”

3-ször. Az állami tanítóképződékben, tekintettel a nem magyar ajku gyermekekre, adassék elő a magyar nyelv megfelelő módszertanja.

4-szer. Az állam-kormány alkalmas fokozatos fejlesztés folytán kidolgozott oly tankönyvet adjon ki orosz, román, szerb, tót és horvát nyelven, melyek alapján a gyermek 4 év leforgása alatt a magyar nyelvet annyira elsajátítsa, hogy a gymn. vagy polgári iskola első osztályába felvehető legyen.

5-ször. Az 1848. évi XX. t. cz. 3-ik §-nak rendelete végrehajtandó s minden bevett vallásfelekezeti iskolái az államkincstárból igazságos arányban segélyezendők.

E czélból:

6-ször. Az 1868. évi XXXVIII. t. cikknek az 5%-toli adóra vonatkozó rendelete, mint közteher viselés mindenkire kiterjesztetik s az állampénztárba fizetendő be, melyből az állami, községi és felekezeti iskolák szükségletei fedezendők.

7-szer. A nem magyar ajku vidékeken kisdudóvák állítandók fel, a közigazgatási bizottságok javaslata folytán.

Ime ezek azon hézagok, melyek a törvényjavaslatban nem foglaltatnak, de a mely tényezőket, fontosságuknál fogva, a honatyák figyelmébe ajánlani bátorodom.

Csaszin József,
segéd-tanfelügyelő.

Iparügy.

A székesfehérvári országos kiállítás alkalmából.

I.

A magyar nemzet egy kiváló alakja, a mindenki által köztiszteltben s becsületben tartott József főherceg ő fenségének fővédnöksége és hazánk egyik jeles a közügyekért hevülmi tudó fő urának gróf Zichy Jenőnek elnöksége alatt a székesfehérvári forgalmi közönség 1879. év május havára egy oly országos ipar- és termény kiállítást tervezett, mely mint az 1876. évben Szegeden tartott hazai kiállításnak méltó versenytársa szinte czéljául tűzte: a magyar haza nemzeti iparának-, kereskedelmének-, földmívelésének- s állattenyésztésének a Szegeden plántálni kezdett nemzeti irányú iparszorgalom alanyait dus virágzásra fejleszteni.

A székesfehérváriak ezen újabban megindult nemzeti irányú vállalatát felkarolta az ország nagyobb része; sőt pártolni kezdte nem csak azért, mert a vállalat élén, mint tényezők közbecsült s bizalomra érdemült honfiak állanak; hanem azért is, mert a forgalom hiány s ebből kifolyólag a télenység nyomasztó hatása mindinkább észleltetvén: az ujjabbkori verseny ezen megszokott terén, a satnyulni kezdő ipari munkásságnak új lendületet adni s elérni reményltek.

Az országos ipar- s kereskedelem központja Budapest nagymérvű agitációt hívott életre a székesfehérvári kiállítás érdekében, követte majd minden nagyobb alföldi, erdélyi iparos-város, különösen pedig felkarolta az eszmét a magyar iparosság fészke Szeged, iparlapjában támogatni ígervén s részvételre buzdítani még nem szűnő az ország iparosait, nyers termelőit, egyszóval az anyagi s szellemi munkának összességét.

utól értem a társaimmal lassan haladható terhes gőzöst — s a hajó fedézetéről futólag üdvözöltem őket, s egy pár perc oly tova vetett egymástól ismét bennünket, hogy a távol Komáromig nem is láthattuk egymást.

Komáromba jőkor délután megérkezvén, a Pozsonyig menő gőzösből kiszálltam, itt kellestven ugyanis a csak estvére ide törekvő elmaradt társakat bevárnom. A rövid délután a nagyszerű erőd megismerésére fordítottam. — Majthényi ezredes benne jelenleg a parancsnok. Ki tudja ez is miféle ember? A közhir legalább róla nem a legdere kabbul emlékszik. — Ezen bevehetetlennek irt vár szerkesztéséről nem akarok írni semmit; először, mert én mű értő nem vagyok; másrészt, ezt csak látni kell, hogy az embernek némi fogalma legyen, — mily munkát és mivét teremthet az emberi ész és kéz: hogy egy rejtek helyét alkosson, melyről azt képzelhesse, bevehetetlen.

Az ungi önkénteseket itt a várban találtam, a várbeli őrséghez vannak rendelve; a várba véletlen jöttek utjokban s azóta nem tudnak szabadulni. — Intettek engen, hogy az erődbe a mi zászlóaljunk is be ne tévedjen, mert kevés lévén az őrség, Majthényi parancsnok okvetlen lefogja tartóztatni s így a Bécs felé vonuló feldunai táborhoz nem csatlakozhatunk. — A várbeli élet pedig, mely, mint ők állítják, a piszok tisztítás és poloska fogdosás ronda teendői körül forog — legnyomorultabb neme a magyar tábori életnek; ezen megjedve tüstént a Duna partra mentem s lestem érkező társaimat.

Vége mintegy kilencz óra felé este megérkeztek barátaim, s a kikötői kis szigeten kiszállt hajóiból a két napi zárt életet megunt legénység.

Szeged, a magyar iparos s polgár város többé ugyan előbbi fényében már nem létezik. A márczius 12-iki csapás, mely árvízével elborította munka lehetetlenítő részökre a székesfehérvári kiállításra megjelenésüket oly mérvben, amint az általok előirányozva, — tervezve volt; de dacára az elszennírozva, — Szeged ipari szelleme vedni kényszerült csapásnak, Szeged ipari szelleme nem vészett el és mint halljuk, több iparosok ottan mindent elkövetnek, hogy szorongatott helyzetök közepette is úgy jelenjenek meg Székesfehérvárt, hogy abból mindenki meggyőződhesse e polgár város életvalóságáról — termelő s munkaképességéről, de ami legfőbb, haladási törekvésének megíngathatlan szilárd akaratajáról.

Szeged példáját követni iparkodik az alföld süjtött vidéke. — buzdítása felkeltette az ország majd minden megyéit a részvételre és így szabadon reménylenünk, hogyha bár Székesfehérvár országos kiállításának egyik legfőbb s először is számos bavit tényezője nagyrészt elveszettnek tekinthető, hazánk más részének tömeges megjelenésével mégis sikerülni fog azon vállalat és elfogja érni czélját: hogy a magyar közgazdasági munka-érdekeknek ujjabb lendületet adjon és a közvárokozásnak megfelelőleg befogja tölni elvállalt hivatását.

De annyi mutakozó részvétel között fájdalom érzete nélkül nem említhetjük, miszerint ismét e téren is úgy észleljük, mintha egyedül Zemplénmegyének iparosai, föld s szőlőmivelői volnának azok a kik itt is — a termelő munka általános verseny teréről — mintegy elmaradva lenni látszanak.

Holott pedig bizony itt volna már az ideje, hogy a sok indokolatlan panaszok, de igen is indokolt felszólamlások, utbaigazítások, stb. közepette a mi iparaink is már egy oly mozgalmat törekednének kitejteni, — mely a közérdekek kívánalmaihoz képest, inkább megfelelhette megynék szerepkörének s történelmi multjának, mint azon társadalmi „szétszakadás” „nembánomság” és „munka tespedés” mely magát megyei életünk majd minden társadalmában beékelni törekszik, de különösen iparaink munka asztalainál mindinkább oly tért foglal el, melynek veszélyes hullámai elseperhetnek minden oly érdeklődést, mely megyénknek és főbb városainak szinte magadhatná az anyagi téren a nagygyá levés és az egyéni anyagi függetlenségei törekvés nemes versenyképességét.

A „Zempléni lapok” 9. 10. 12-ik számában egy előttem személyesen ismeretlen ugyan, de általam igen tisztelt elv s nézet barátom, körvonalozta „Zemplénmegye fővárosa s teendőinek” egyes részzeit; mely megyei központ csakugyan első sorban lehet s van hivatva az anyagi munkásság terén is — az egész megyének követendő példát nyújtani. Ott az iparosoknak is több alkalmuk van önmagukat kimivelhetni, oly kiváló egyénekké jöhetvén érintkezésbe, kiktől igen sokat elsajátíthatnak és azt a megye vidéke iparosai közszellemének felvillanyozására, erkölcsiségük tisztázására és munka képességök fokozására előnyösen felhasználhaták.

Nemcsak egy ország, megye, de egyes városok emelkedésére is jótékony tényezőkké szerepelhetnek, de sőt szerepelnek is a mivel s jóízléssel bíró iparosok; és a jó ízlést nagymérvben megszerezhetik és városuk, megyéjük sőt országuk fogyasztási emelkedését s így szellemi gyarapodását is előmozdítják nagyrésztben az által, ha egy részben idegen helyeken rendezett kiállításokon tanulmányozásképpen megjelenni és ott feltűnni törekszenek; avagy ha önmagok rendezvén iparmű tárlatokat, másoknak szolgáltatnak alkalmat ipartermények bemutatására, hogy tőlük a jó ízlést, teremtő, alkotó képességet,

Az egy pár héttel földig égett komáromi lakosság, rokon szívességgel adott éjjeli szállást s a várnak felé se mentünk, nehogy az ungi önkéntesek sorsára jussunk. Másnap kora reggel gőzöseinkre ülve folytattuk utunkat Gönyű felé. — Gróf Bethlen Ferenc Erdélyből — ki 50 éves családos apa létére elhagyta csendes tüzihelyét — s saját költségén tíz embert felruházva s felfegyverezve, Pesten kis csapatával együtt hozzánk csatlakozott; ezen Komáromtól Gönyűig tartó utunkban öt századosnak választottuk s az ő kedvéért az eddigi három századból négyet alakítottunk. — Én a legidősebb századosi rangot Bethlennek, mint öreg embernek azonnal át is adtam. — Hadnagyoknak előléptettettek: Kossuth Pál, Karssa Andre — és eddigi zászlótartó Szepessy Agoston. — Mig zászlóalljunk ezen új szervezésével foglalkoztunk, az idő s véle a gőzös gyorsan repült — s még délelőt Gönyűnél szárazra léptünk. — Gönyűbe a dunaparti nagy vendéglőben katonásan ebédelve s egy pár itcze bort bevágyva, utazó sorokba felállítatva — Győr felé elindult a zászlóalj; még pedig, mit eddig S.-pataki elindulásunk óta nem próbáltunk, gyalog. — A magunkkal elhozott zemplénmegyei zenekar, ráhuzva a akóczy indulót, vigan haladtunk. — Elő a tiszték, köztük egyedül szép háti lován léptetve a fiatal főispáni őrnagy. — Ki soha Gönyűtől Győrig nem sétált — az nem hinné, mennyire elegendő közföld és távolság az egy első gyaloglási próba tételre.

Ütközben a töltésen találkoztam a Győr felől jövő Asztalos Pál képviselő régi jó barátommal. — Sebesen utazott Pestre, a táborból Parendorf-ról ment, nekem sugva mondá, hogy képviselő

a folyton képest „m” tithassák.

De i is ismeri. gos s vidél nek, valóba san felkard fejlődésre zására kát ut szolgál képessége általa nem de az álta gyéni fő s vehető fon

Több különösen nak alapja néhányrov val megis irányban l ezelszerűs által az á tatván, a t lémmegye sainak — káikodhas előmozdít

legyenek é

A m egy a Pl Tapasztal den állat landó bár minéi gye is tökélet megtámas sem esik könnyebb löknet u s czélsze azáltal is ritsük, m igen keze metszés. Mint min bizonyos beérlelte időtartan igen nag hogy ige jon. De van. Mi adjon, a nedvvel nek rov bötermés s szervi szervesle melyben elődiék álló tüne az ő s ne

országos borban Jelasito tett min — Ister és ő is ily ban elkő politikai függ, L laszok l táblabir rom ol s telen de nem vi halál h Nagy id csakhög hozzá k

Es bomat r lárma k s egy p unk. — nan alak — Rub két ólor — szürl kard, s nek ki s nak fele egy pár An Parendo

a folyton más alakban nyilvánulni kezdő igényekhez képest minden nagyobb költségek nélkül elcsajthathassák.

De iparosainknak legnagyobb része talán nem is ismeri, sőt megismerni nem is törekszik az országos s vidéki kiállítások fontosságát; mert ha ismerék, valóban nem hanyagolnák el e téren általánosan felkarolandó munkásságot, mely a hazai ipar fejlődésére és az iparos osztály közmívelődésének fokozására káros valóban soha sem lehet; de sőt alapul szolgálhat arra, hogy neve, ipara, s szakmunka képessége a legtágasabb körben megismertessék s általa nemcsak egyéni anyagi jobbléte biztosítható, de az általános közérdek kívánalmához képest megynék fő s kisebb városainak emelkedése s számbavehető fontossága is beismertessék.

Több e téren felszólalt hazai s külföldi írók különösen pedig Exner nézetének s munkálatainak alapján czélem tehát a kiállítások fontosságát, néhány rövid vázlatos ezkiben megynék iparos olvasóival megismertetni s ezzel a termelő közönségre oly irányban hatni, hogy e fontos anyagi s szellemi ügy czélszerűsége begyőzőleg megismertessék s iparosaink által az általános verseny terén szinte hely foglalván, a munkásság s szorgalom kifejtésével Zemplémege iparosai is — megynék fő s mellék városainak — emelkedésére becsülettel s hasznosan munkálkodhassanak s mint az általános jólét részbeni előmozdító tényezőit tisztelve elismertethessenek.

..... K

Hogyan míveljük szőlőinket,

hogyan azok az Oidium, Tuckeri és a Phylloxera ellen megvédegyenek és hogy boraink szép hirtőveket ezután is fentarthassák?

(Folytatás.)

A második óvszer, valamint az Oidium Tuckeri, úgy a Phylloxera ellen is az okszerű szőlőmívelés. Tapasztalt dolog, de elméletileg is igaz, hogy minden állati és növényi szervezet, annál inkább hajlandó bármily kóroanyag vagy élődiék elfogadására, minél gyengébb az, míg az erős szervezet, ha nem is tökéletesen ment s biztos az ilyen kívülről jövő megtámadások s bajok ellen, de oly könnyen még sem esik azok áldozatává, mint a gyengébb s így könnyebben gyógyítható is. Azért igyekezzünk szőlőinket minél jobb erőben tartani, nemcsak gyakori s czélszerű trágyázás s föld-porhanyítás, hanem azáltal is, hogy tulságos bő termésre ne kényszerítsük, mi pedig úgy látszik, egyidő óta nálunk is igen kezd már divatba jönni, az ugynevezett csapra metszés által, mit eléggé nem lehet kárhoztatni. Mint minden gyümölcsfa, úgy a szőlő is csak egy bizonyos mennyiségű termést képes tökéletesen beérleltetni, mert a nedvek feldolgozására bizonyos időtartam kívánatik, mely tőlünk nem függ, azért igen nagy tévedés volna a szőlőtől is azt várni: hogy igen sok és még is tökéletes gyümölcsöt adjon. De ennek még egy rosszabb következménye is van. Mi forszirozzuk a tökélet, hogy sok termést adjon, a termés meg forszirozza, hogy elegendő tápnedvvel lássa el s így a szőlőtől saját szervezetének rováására kénytelenítve a rá erőszakolt bötérzés felé hajtani tápnedveit, végtére is kimerül s szervi bomlásnak kénytelen indulni, s aként a szerveslények azon utolsó szomorú állapotjára jutni, melyben ezek mindenféle növényi s végtére állati élődiék zsákmányává esnek. Ezen néha rögtön beáll a tünemények magyarázására nem szükség éppen az ő nemzés elméletéhez folyamodnunk, mely kü-

országos határozat által elrontatni akarja azon táborban uralkodó tervet, hogy a magyar hadsereg Jelasitsot még a Lajthán tul is üldözze, — ezen tett mint állítá, tul menne a törvényesség terén. — Istenem! ily okos és határozott fő, mint Pál, és ő is ily események után, mint aminők az országban elkövetettek, mégis a törvényesség táblabírói politikáján karórágóskodik. — Latour függ, Zichy függ, Lamberg darabokra vagdalva, — Bécs torlaszok közt, — de ez mind tréfaság! a magyar táblabíró képviselőház még okoskodni fog, a három öl széles Lajtha vizet törvényes vagy törvénytelen dolog e átletni a magyar hadaknak? Vagy nem vinni a dolgokat urak eddig; de az élet-halál harc közepén nincs többé megállás. — Nagy idők, úgy látom én, ezek az 1848 iki idők, csakhogy a most élő európai nemzedék nincs hozzá kellőleg kinöve.

Estve lett midőn a csinos Györt elértük, lábomat már alig bírtam. — Kivilágítással s öröm láрма közt fogadott bennünket a lelkes győri nép; s egy pár nap mint őrnagyunk monda, itt maradunk. — Györbe egyútt jött velünk be az ujjonnan alakított Hunyady huszárok két osztálya is. — Ruhájok: széles fekete magyar kalap, sötét kék ólomgombos magyardolmány, veres zsinórral, — szürke hosszú lovagló nadrág, — fegyverök kard, s vállukon rövid nyelű szijostor; — jól néznek ki s azt hiszem hogy a csatában is meg fognak felelni hős neveknek. — Györben, úgy látom egy pár napnál tovább nem időzünk.

Andrássy igen siet, szeretné, ha a tábornok még Parendornál érhetnének.

(Folytatása köv.)

lőben is a mai természetvizsgálók által s nem ok nélkül végkép elvetett. Igaz, hogy Aristoteles óta, ki még az ángolnát is ősnemzésileg (aequivoce) az iszappból származtatja, a természetvizsgálók egész a legujabbkorig az ősnemzés elvét vallók csaknem általánosan, azt állítván, hogy minden szerveslény közvetlenül valami ősnemzés anyagból vette első eredetét, sőt mi több Ocken a híres német természetbuvár e század elején kiadott Isis czimű természettudományi folyóiratában még az embert is ősnemzésileg származtatja még pedig tengerből, mikor az oly hőmérséklettel bírt, mint az anyaméhe. Mi már most nem származtatjuk legfeljebb csak a legtökéletlenebb élőlény eredetét illetően képe, hanem a híres Harveyvel azt tartjuk, hogy omne vivum ex vivo, minden élő tojásból. Vagy tán azt gondolná valaki, hogy a hegyaljai légyben nincs elég vidium Tuckerinek csirmagva, mely mint az Erisipe communisnak válfaja nem szükség, hogy szőlőről a szelek által ide hajtatott legyen, mert származhatik biz az, az ide való növényekről is, mint p. o. komlóról stb. de mindaddig, míg szőlőink ép, erőteljes szervezettel bírnak, azt be nem fogadják. A légtelve van mindenféle illetően demonokkal, akik csak úgy lesik a prédát, de míg kedvező körülményekre nem akadnak akár ezer évig is ott kovályoghatnak a levegőben s mikor aztán megjelennek azt mondjuk róluk, hogy magoktól támadtak. A mi a Phylloxera illeti ez is eredetileg szintén csak más növényről költözött át a szőlőkre s ha csakugyan Amerikában kezdte meg legelőször a létérti küzdelem s alkalmazkodási ösztönét a szőlőtöveken gyakorolni, egy nem igen régen kaphatott azokra, miután alig egy pár száz éve annak, hogy Amerikában a szőlőművelést behozták, a vad szőlőket pedig a Phylloxera nem bántja. De bár honnan került legyen is a szőlőkre legelőször; annyi bizonyos, hogy petéi nem lebegnek a levegőben, mint a penész s más gombák s ázalagok csirmagvai, hogy mint ezek az élelnek s más elemeknek segédkezet nyújtsanak a beteges, kimerült szerveslények felbontásában, a Phylloxerának rendeltetése nem oly világréndszerei (cosmicus) ragályának közege nem a levegő s így nálunk leginkább csak inportálás által támadhat; de azért felkaphatja biz azt a szél is, annyival inkább, mert szárnyai vannak, sőt madár is behozhatja, mint a szerbtővist a disznók s így szőlővessző nélkül is behozható. Erre az esetre is egyik legjobb óvszer az ellen, mint fenebb is említém az okszerű szőlőmívelés. Nem szándékom nekem, de cikkem keretén kívül is esnek, ez alkalommal a szőlőmívelésről terjedelmesen értekezni, itt csupán csak annak fő mütételeiről u. m. a matszés, homlítás, kapálás és trágyázásról a leglényegesebbeket kívánom kiemelni, miknek követése mellett szőlőink mind a Phylloxera s Oidium ellen megóva maradnak; mindpedig rendeltetésük legjobban megfelelnek. Legelőbb is szőlok hát a metszésről, mint a szőlőmívelés legelső s legfőbb mütételéről. Igen, de itt az a kérdés támad, hogy hát, milyen metszés legczélszerűbb legalább nálunk a Hegyalján. Erre csak azt felelem, hogyha ezután is finom s a külföldre kivihető borokat szándékozik unkn természetni, csak tartsuk meg ezután is a régi jó szokást és messzük szőlőinket simára; vagy legalább soha oly hosszúra ne: hogy annyi termést kénytelen legyen a töke hozni, amennyit tökéletesen be nem érleltethet, vagy, hogy az által a töke kieröltesse magát. Hogy mennyi termést bírhat meg valamely töke, ez valamint ennek erősebb, vagy gyengébb voltától, ugyszintén az égélj, talaj s mívelési módtól is függ. Így, vannak tökékek, melyek több akó bort s megteremnek, sőt Kaliforniában létezik egy oly szőlőtő, mely állítólag évenként száz mázsa szőlőt is bír megteremteni; még a mi töveink alig képesek 10—15 fűrtöt hozni megeröltetés nélkül, vagy, hogy azokat tökéletesen beérleltessék. Igen, de azok a lugas-szőlők óriási nagyságra növesztetnek, úgy hogy a fent nevezett kaliforniai tökének átmérője négy, hosszúsága pedig 8 láb csak az ágakig. Mily hosszúra terjedhetnek azok az ágak melyeken annyi rengeteg szőlő terem. Kezvelhetni és még is ez, mind szépen megéri, mert az égélj ott igen szelíd. A mi szőlőink tökéi, mint tudjuk, metszések által, növeszkben mesterségesen visszatartatnak és szándékosan törpékké neveltetnek, részint azért, hogy kifejtettebb s jobb, finomabb gyümölcsöt adjanak, részint pedig, hogy kevesebbet hozván azokat jobban beérleltessék, mit nemcsak a nap, de a föld melege is eszközöl; miért is az ehhez legközelebb eső fűrtök nemcsak azért, mert első, hanem, mert a földmelege jobban átjárja, mindig és jobban megéri, mint a felsők. A lugas-szőlő nálunk csak kertekben termesztetik, hol szokás szerint délnek fekvő falakhoz ültetetik, hogy az éjszakai szélől mentve legyen s hogy a nap jobban megfeküdjön, mert szabadban nem volna képes termést beérleltetni, miért is nálunk nagyban természetese ki nem vihető. Ez csak olasz s más melegebb égélj országokba való. Ezen két szélsőség között létezik ugyan még több variációja is a szőlőmetszésnek, mint milyen a laudenbachi, rheingau, korneuburgi, hovibringféle s ki tudja még mi mindenféle rendszer nem, de melyek mindenképpen fő czélja lévén mentől több, bár hitványabb bortermésért szert tenni, nálunk teljességgel nem ajánlható. Itt a Hegyalján, mint fenebb is megjegyzém, egyedül csak a sima metszés az, mely az itteni körülményeknek s czéloknek legmegfelelőbbnek bizonyult be mindekkoráig. A sima metszést

azonban ne úgy értsük, mintha minden vessző a tö mellett annyira elmetsetnék, hogy ott semmi szem sem maradna többé, mert ha csak a legügyetlenebb metsző által nem eszközöltetik ezen főmunka az soha sem történik úgy, hogy legalább az úgy nevezett alvó-szem ne maradjon a vesszőn, mi rendesen ennek a hóna alá van elrejtve s alig vehető észre. Sőt a tö agyának bármely pontjából is fakadhat új növés még pedig gyakran termést hozó is. Nem árt azonban az alvó-szemen kívül is még egyet meghagyni egy pár erős vesszőn, de ami felett ez úgy vágandó el, hogy az épen két szem kellő közepe táján történjék és nem egészen közel a meghagyandó szemhez, mert akkor ez kiszáradna s a vágás se tétessék rézsut a szem felé, nehogy ez a nedv ráfolyása következtében, mint mondani szokták, megvakuljon. Azt sem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy a metszés főczélja azon évre termést nyerni, a jövőre pedig egészséges, ép vesszőt nevelni; miért is az ezen czélra szántakon kívül, melyek mind simára, vagy az alvó szemek kívül legfeljebb még egyre metszendők le, a többi vessző mind agyba vágandó, vagyis akként, hogy még alvó szem sem maradjon rajta, valamint minden haszontalan száraz csutakok is mind szépen letisztítandók. Mert a rendetlen metszés s a csutakok meghagyása a szőlőnek igen árt, miután azon helyeken a tö rendesen be nem ömölhetvén a nedvkeringés általa megakadályoztatik s így annak hamar ki vénülését vonja maga után. E tekintetben sokkal jobb szolgálatot tesz a metszőkés, mint az olló, mely mellett mindig marad legalább is akkora csutak, mint a milyen az olló vastagsága. Továbbá arra is legyünk tekintettel, hogy nyár felé mindjárt az első kötözésnél a tö agyából hajtott haszontalan növényeket, valamint a tö nyakából kinötteket is szorgosan letöressük, miután ezek a termő s a jövőre meghagyott vesszőktől elvonván a tápnedvet, kifejlődésökben igen akadályoztatják.

Eördögh Dániel.

(Folyt. köv.)

Posta-ügy.

Tekintetes szerkesztő ur!

Mindenbizonytal tudomására jutott már, hogy az itteni postahivatal f. h. 16 ától állami kezelésre átvétetett.

Ez alkalomból szükségesnek láttam tekintetes Szerkesztő Urral tudatni, miszerint az állami kezelés első és legfőbb feladata a postahivatal hozzáférhetőbbé tenni és a közönség s a közhivatalok méltányos igényeit teljesen kielégíteni.

Az állami kezelés magával hozta, hogy a hivatal több osztályra oszlott, miáltal a közönség gyorsabb kielégítése vált lehetővé, valamint az is, hogy a hivatalos órák alatt a közönségnek a postahivattal való közlekedése akadályt nem szenved, mivel az expeditiók részben elkülönített helyiségben külön tisztviselők által teljesítetnek.

A hivatalos órák az állami kezelés berendezése folytán következőleg lettek megállapítva:

I. A levélpostai osztálynál.

Reggel 8 órától déli 12 óráig és délután 2 órától este 7 óráig.

II. A kocsipostai osztálynál.

Reggel 8 órától déli 12 óráig és délutáni 2 órától este 6 óráig.

A kézbesítés naponta 2-szer történik és ezt két postahivatali szolga eszközöndi és pedig a levélpostai küldeményeket teljesen díjmentesen a pénz-, értékűküldeményeket és egyéb szállítmányokat az államkincstár számára szedendő meghatározott illetmények mellett.

Teljesen díjmentesen kézbesítetnek tehát az egyszerű és ajánlott levelek, a levelező lapok, keresztkötetések és árumustraküldemények, utalványok s a kifizetésre visszaérkezett utánvételi lapok; a levélhordóknak jutalmat kívánni szigorúan tiltva van.

A napilapok levélhordók által díjmentesen nem kézbesítetnek; azonban mindenkinek szabadságában áll hirlapjait a postahivatalnál átvenni, vagy átvétetni s ez díjmentesen történik. Aki azonban levélhordóval kívánja napilapjait kézbesíttetni, ez meg van engedve számonként 1/2 krnyi díjért, mely minden hónapban nyugtára a hivatali főnök-nél előre lefizetendő. — A hetenkint vagy kisebb időközökben megjelenő hirlapok, mint keresztkötetés küldemények díjmentesen a levélhordó által is kézbesíthetők.

A hirlapokra nézve, minthogy a budapesti vonat este 3/4 órakor érkezik, azon intézkedés történt, hogy az e vonattal érkezett hirlapok a postakocsi megérkezése után rögtön osztályoztatnak s a postahivatal az osztályozás után 1/4 órára felnyitattik s a jelentkező feleknek ezen 1/4 órán belül kiosztatnak. Később jelentkező felek ez érdekből kérelme figyelembe vétetni nem fognak és folyó évi május 1-jétől a levélhordóknak is el lesz tiltva az esti órákban a hirlapokat kézbesíteni.

A kocsipostai, vagyis a pénz-, értékűküldemények s egyéb szállítmányok érték-megszorítás nélkül és 1/2 kilogramm súlyig házhoz vitetnek, ha t. i. ezek terjedelme ezt a levélhordóknak lehetővé teszi; ezek kézbesítési díja 3 kr. darabonként; ha

azonban maga a küldemény házhoz nem vitetik, darabonként 2 kr. értesítési díj szedetik. Az összes illetékek, beleértve az utánvételeket is, a levélhordó által szedtetnek be.

Az utalványokra nézve azon intézkedés van tétve, hogy ezentúl az itteni postahivatalnál nem csupán 200 forintig terjedő utalványok vétetnek föl, hanem Budapestre és Bécsbe 5000 forintig terjedő utalványok is felvételhetnek, az erre felhatalmazott, már államilag kezelt postahivatalokra pedig 1000 forint utalványozható — és itt szintén a már állami postahivataloktól eredő 1000 forintig terjedő utalványok kifizetnek. Táviratilag 200 forint felül államilag kezelt postahivatalokhoz 500 forintig lehet utalványozni és itten szintén az azoktól eredő 500 forintig terjedhető távirati utalványok fognak kifizetenni. Utánvételek állami postahivatalokhoz 500 forintig vétetnek fel egy küldeményre és itten ki is fizetethetnek.

A főköveték f. é. május 1-jétől havonként 1 forintban van megállapítva, mely a csillagászati naptár szerinti fél évekre, minden január és július-hónapok elején előre fizetendő; a folyó féléből hátralévő május és júliushavakra azonban kivételesen 2 forint lesz előre fizetendő.

A postahivatalnál egyszersmind meghatározottak azon zárorák, melyekig minden postamenetre felvételhetnek a küldemények úgy, hogy azon postamenettel azok még elküldethessenek, illetőleg elküldetni fognak és melyekig a postahivatalnál levő levélgyűjtő szekrények kiürítettek. Ezen zárorák kimutatását jelen soraimhoz mellékeltem, mely zárorák azonban minden menetrendi változás alkalmával változás alá esnek.

A postahivatal kezeléséhez következő tisztviselők rendeltettek ki: Balzsay Jenő kir. postatiszt, mint hivatalfőnök, Szakszon József és Karsa Bertalan postatisztok, Vitányi Elek Vincze és Jánosy Zsigmond postahivatali gyakornokok. A postahivatali szolgáló képezi, ez utóbbiak közül azonban 2 levélhordásra van alkalmazva.

Midőn mindezekről a tekintetes Szerkesztő Urat tisztelttel értesiténem, azon érdekből tetém, hogy ezen közleményemet becses lapjának újdonsági rovatában — ha kivonatosan is — közzé tenni szives leendő, hogy e derék város lakossága a történet s mindenesetre közérdekű változások felől felvilágosítást nyerjen.

Fogadja tekintetes szerkesztő ur szives üdvözetemet, maradván tisztelettel.
S.-a.-Ujhelyben, 1879. április 17.

Dr. Biringer Gyula.
m. k. postaigazgató.

Z á r ó r á k
a sátoralja-ujhelyi m. kir. postahivatalnál.

Sorszám	A postamenet kiindulási és végpontja	Indítás	Z á r ó r á k		A vonat indul a pályaudvarból		A kocsik indulnak a postahivatalból		Mely időszakban?
			óra	perc	óra	perc	óra	perc	
1	S.-a.-Ujhely-kassai vonal	I.	8	30	9	31	10	10	reggel.
2	S.-a.-Ujhely-kassai vonal	II.	5	30	7	—	6	30	délután.
3	S.-a.-Ujhely-przenyisloi vonal	—	5	30	7	—	6	30	délután.
4	Szerencs-szigeti vonal	I.	10	15	11	30	11	—	délelőtt.
5	Szerencs-szigeti-vonal	II.	5	30	7	30	6	30	délután.
6	Sziget-szerencsi vonal	I.	8	30	9	59	9	15	reggel.
7	Sziget-szerencsi vonal	II.	4	45	5	58	5	30	délután.
8	S.-a.-Ujhely-Czéke	—	9	—	9	—	9	30	délelőtt.
9	S.-a.-Ujhely-Filkehaza	—	11	30	12	—	12	—	délben.

A közigazgatásból.

Zemplénmegye közig. bizottságának 1879. évi április 7-én tartott ülésének főbb tárgyai:
I. Megyei adófelügyelő özv. Papp Péterné sz.

Marikovszki Emilia s.-a.-ujhelyi lakosnak kérvényét — melyben a tőle n.-géresi birtoka után illetéktele — lenül követelt 56 forint 95 krajczár adóhátralékának — bemutatott okmányai alapján leendő leiratását elbementeteni kéri — véleményes jelentése kíséretében bemutatja.

A kir. adófelügyelő határozati javaslata elvetetett és határozatott, hogy miután folyamodónő, 3 db. adókönyvecskével igazolta, hogy 1868-tól 1878 végéig adókötelezettségének teljesen eleget tett, ennél fogva a k.-helmezi adóhivatal által adóhátralék címén követelésbe tett 56 forint 95 krajczár összegnek, mint elévültnek megfizetése alól, az 1878. XV. t. cz. 68. §-a 1-ső, 2-ik pontja értelmében, fölmentett — s utasított az adófelügyelő, hogy ezen összeg behajtása iránt az ellen forduljon, ki az államnak e részbeni kárát vétkezes mulasztása által előidézte. Miután pedig folyamodónő adókönyvecskéi a kir. helmezi adóhivatali közegek által meghamisítottak, a nmélt. m. kir. pénzügyminiszteriumhoz felirat intéztetni határozatott, hogy a kir. helmezi adóhivatal ellen a fegyelmi vizsgálatot elrendelni méltóztassék. Ezen határozat ellen az adófelügyelő fellebbezett.

II. Tanfelügyelői előterjesztés a magyar nyelv, mint kötelezett nyelvnek, a képviselőházhoz benyújtott törvényjavaslat módosítása tárgyában.

Ezen előterjesztés, bővebb tanulmányozás s jelentéstétel végett, az alispán elnöklété alatt egy 5 tagból álló bizottságnak adatott ki.

(Folyt. köv.)

Levelezés.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Mi, Sáros-Nagy- és Kis-Patak kicsiny népe, kik a Tisza árja által szintén nem kis mértékben sújtva vagyunk: mivel a Bodrogközbe eső, közel 24.000 holdat tevő alsó határunkat, néhány hold kivételével, a rakonezátlan Tisza árja borítja; s a legszebb buzatermő helyeken, most ladikon hajóznak, összeomlott tanya-épületeink helyére, avagy romjaihoz. Ily nyomasztó helyzetünkben sem nézhetjük behunytt szemmel, a szegedi édes magyar testvéreink képzeltet felülmúló veszedelmét; s ha nem is úgy a mint ilyen körülmények közt kellene, de mégis igyekeznünk leróni a nálunknál még sokkal nagyobb kárt szenvedett édes testvéreink iránti emberbaráti kötelességünket. *) — Vajha ne lenne többször ily segélyre szükségök sújtott testvéreinknek? Vajha hasznunkra tudnók fordítani a gondviselés által áldással adott folyóvizünket, melyet most az egyesek önérdékszülete rossz számítás s nem a közjóra czélzó jóakarattal, veszedelmünkre, nyakunkra zúdított.

Mi is jajgatunk! s nem ok nélkül. A mi (Sáros-Patakiak) Tisza árja árvízokozta kárunk is, következményeivel együtt, bátran tehető egymillióra. — És ez így lesz, mindaddig míg folyóink, minden egyes érdekek mellőzésével, okosabb, helyesebb terv szerint, újból nem szabályoztatnak. — A Boszniára kiszórt száz-milliókat és erőt jobb lett volna, annak idejében, ide fordítani.

Alsó határbeli mult 1878. évi nyári és őszi terményünk, a mit a nyári és őszi folytonos esőzés, járhatlan ut és sár miatt beszállítani teljes lehetetlen volt, az agárdi szakítás okozta árvíz által semmivé tétetett; s ma, 18 9. alsó határunkban 1-3 méter magas víz van. S ezen árvíz borította földeinken levő több más teherrel együtt, a vízszabályozási terhekért ma is exequálják, az igazán kenyér nélküli, elbirtatlan teher alatt nyögő, különben jóra való munkás népet. . . . Csakugy lassan mondom. Magas kormányunk atyáskodó gondjai alatt így pusztulunk, veszünk!!! Mikor lesz már ezen segítve?!

A Bodrog melletti alantos lapályon fekvő, s körtöltéssel körülvett Sáros-Kis-Patak testvér városunkban lakozó testvéreink, szintén a szegediek sorsára vannak kárthatva s ez így, amint a dolgok ma állnak, ha a bajon eleve segítve nem lesz, okvetlen be fog következni s csak is időkérdése. S a mint a lapokból olvasható, ugyan ez a sors vár országos fővárosunkra, Budapestre is. . . S mind ezen ugy-e, előlegesen segíteni nemlehet, nem szabad; nehogy megzafoltatnék, ama régi, de igaz közmondás: „Maga kárán tanul a magyar.“

Mi volna hát itt a teendő?!

A szomszédos érdekek lehető mellőzésével, látnánk szivesen a saját magunk bel-ügyei, bajai okszerű rendezéséhez. S ha az adó csakugyan a személy- és vagyon-biztonság alapja; tennénk országossá a Duna, Tisza és a többi folyóink szükséges szabályozását. S egy új egészséges, minden egyes érdekek mellőzésével, több bel- és külföldi szakértő és jóakaró tekintélyek közreműködésével készült és megállapított, czélzerű terv szerint kezdenők újból a szabályozást?!

Tudom: Magna petis Phaëton!!!
De ebből mégis talán több hasznunk lehetne s lenne, mint Novi-Bazár, vagy Boszniából!
Isten velünk!!

Sáros-Patak 1879. április 11. — Az Ur halálának emlékkünnepén.

Csécsei Nagy Pál.
ref. néptanító.

*) Lásd a gyűjtő-rovatot.

Szerk.

Szeged és vidéke segélyezési ügyének rovat.

Szerkesztőségünknel újabban befolyt:

Vaigl Imre ur gyűjtése a páczini gazdatisztek körében . . . 12 frt — kr.
Csécsei Nagy Pál ur ivén Sáros-patakon az ottani ref. népiskola I. II. oszt. növendékei . . . 7 " — "
Összesen: 19 frt — kr.

Szerkesztőségünknel eddig összesen befizettetett . . . 55 frt 28 kr.
és egy ezüst tallér.

Hivatalos kimutatás.

(Adományok még folytonosan elfogadtatnak a városházánál.)

III.

Schveiger Sámuel 50 kr., Boka Károlyné 1 frt, Róth Mór. 30 kr., Pallay József 20 kr., Kurucz József 1 frt, Lefkovics Herman 30 kr., Fried János 20 kr., Klein Móricz 1 frt, Bajér József 40 kr., Horváth Jánosné 20 kr., Löwy Miklósné 40 kr., Zsarnóczy Jánosné 1 frt, Zombory Gyula 1 frt, 30 kr., özv. Józsefné 30 kr., Pozevics Vilmosné 50 kr., özv. Steiner Ferenczné 40 kr., Tóth János 50 kr., Richter Lipótné 20 kr., Stern Lajos 1 frt, Tokár József 2 frt, Szerényi Lajos 1 frt, Adriányi Gyula 1 frt, Fekete István 1 frt, Wochrizka Márton 50 kr., Dévald József 1 frt, Goldgraber Jakabné 50 kr., Sonnenfeld Izidor 1 frt, Czinner Henrik 1 frt, 50 kr., Matterny József 1 frt, Deutsch József 1 frt, Weinberger Irma 1 frt, Rátz Imre 1 frt, Schwartz Leopold 40 kr., Friedmann Rozália 10 kr., Orosz Mihály 60 kr., Blumenfeld Salamon 40 kr., Deutsch M. József 20 kr., Kalmusz Sámuel 10 kr., Deutsch Herskoné 1 frt, Novák János 1 frt, Csont Lajosné 50 kr., Pányoky Lajos 40 kr., Hercz Kálmán 1 frt, Kellner E. 40 kr., Dofkay 1 frt, Blumenfeld Emánuel 1 frt, Lichtman 50 kr., Krausz Henrik 50 kr., ifj. Reichard M. 40 kr., Eisenberger Antal 20 kr., Grünvald József 20 kr., Grünzeig Mark 20 kr., Gänzler 20 kr., Klein Mór. 50 kr., Klein Henrik 50 kr., A. végeladás 20 kr., Weinberger Mark 30 kr., Gottlieb Sámuel 2 frt, Reichard Bernát 30 kr., Klein Salamon 20 kr., ifj. Reichard Bernát 50 kr., Veisz Lajos 2 frt, Szathmáry János 1 frt, Dolozselek Albert 50 kr., Mendik János 1 frt, Boly Mihály 20 kr., Szabó György 1 frt, Pritula György 2 frt, Klein Herman 50 kr., Kruczik Imre 1 frt, Alexander E. 50 kr., Kiszi János 20 kr., Klein Mór 20 kr., Lichtman N. 10 kr., Krucsilák József 30 kr., Harcsa István 40 kr., Weizman Emánuel 50 kr., Siska András 30 kr., özv. Zakhár Jánosné 50 kr., Horgonyi József 50 kr., Marczinkó József 2 frt, Soltész Imre 40 kr., Toma Mihály 1 frt, Kovács István 1 frt, özv. Sztankóné 1 frt, Palásthy János 30 kr., Csabák Józsefné 50 kr., Morovics István 20 kr., Schvarcz József 2 frt, Komendovics Ágoston 1 frt, Gábrriel Mihály 1 frt, Magaziner Emil 50 kr., özv. Grünfeldné 5 frt, Erben Alajos 1 frt, Preis Elkán 1 frt, Szombathy Ferdinánd 40 kr., Rozenmüller 30 kr., Nemcsik József 50 kr., Kukoly Pál 30 kr., Szabó János 50 kr., Majorovics József 10 kr., Weinberger Ábrahám 50 kr., Csákó Imre kovács 20 kr., Szabó János ifj. 50 kr., Klein Sámuel 50 kr., Szobek Károly 20 kr., Kovács Mihály 1 frt, Kotics László 1 frt, Bányai Mihály 10 kr., Barna Bertalan 10 frt., Stuller Antal 2 frt, Koncz József 1 frt, Breza Lukács 1 frt, Zajka József 2 frt, Rakmányi János 1 frt, Debreczenyi József 50 kr., Jesztrebszky János 1 frt, Csákó Imre 1 frt, Kretovics József 1 frt, Cseh Péter 2 frt, Csengery József 50 kr., Sztrapkovics Imre 1 frt, Major Mihály 1 frt, a s.-a. ujhelyi czipész ipartársulat 2 frt, Árnagy János 1 frt, Bányai István 1 frt, s.-a.-ujhelyi kegyes tanítórend 5 frt, Enyiczkey Gábor 1 frt, Schvarcz Antalné 1 frt, Tóbiás N. 40 kr., Illaszevics László 5 frt, Suján József 1 frt, Székely Károly 1 frt, Ringelhan László 1 frt Horváth Endre és neje leány-növeldéje 15 frt, Mányi Lajos 1 frt, id. Sebeők Antal 1 frt, Kaszás Ferencz 2 frt, 60 kr., Major József 50 kr. Összesen 136 frt, 70 kr. Az első és második kimutatás összege tett 724 frt, és 2 huszast, így a fő összeg ez ideig 863 frt, 6 kr., és két huszas.

Kretovics József,
v. jegyző.

Stuller Antal.
v. főbíró.

(Vége köv.)

Különfélék.

Lapunk 17-ik száma a husvétii ünnepek összelátalkozása miatt csak ma, vagyis vasárnap jelenhet meg. E késedelemmel a t. olvasó közönség nem veszt, mert az áprilishoz kijáró 4 számból egy sem marad, sőt ez által már többek részéről hangoztatott azon óhajnak is elég lesz tétve: hogy lapunk ezentúl mindegy vasárnapon jelenjék meg. Maiszámunk mindamelllett egy félvél többet tartalmaz a szokottnál s ekép a késedelem is kárpótolva van.

+ **A nagypénteki betivásár** oly népes volt hogy országos vásárnak is beillett volna. Jó dolguk volt különösen a kalapos mestereknek, kiknél a vidéki atyfiak csak ugy törték magukat az új kalap után. A legények persze, a pávatollról sem

feledkeztek új kalap előtt ki pávatollal.

× festette he Bizony a mogorva!

+ A vonulo csarosi képvis

kozás tekir Ugy hallju nak a kon óhajandó, ekként ne tem" esb kövezésén is, hogy a renommirt is az; me husnak

A " nagyobb s kezdetüke nézhet elé ben is me

Meg kán nagy a hegyi ugy ki va erejének, szombat különben nagy rob bezuva, keblét és vók egy s voltak, a szeki fo Romancs lott föld az özveg gerenda

Ny tanoda köszönet urí család ikkal fe Jelen M

All kere álló tulajdonc színüleg lovak kö nyácskai mer az mire azt rára; id a kapu s az egy volt — pára, mi az ütése A káros lelketlen István, ért, elle

A pesten sasestél volt: A Kálmán; Turinig Elemér jelen vo gatták és tapsc egyesül hasonló komoly

× rog erő lóban k még sa egyham ezt, a folyamo sen me

× szok me ugyan, zik a p résre, r utas tov ra keln rendje s a vasuti de ha emberek vesebb emelni. hanem akkor e mdön e

fedektek meg s öles hosszúságú plántáltak az új kalap mellé. Ugy teszi magát tetszősége a b a b á j a előtt ki ki, a hogy tudja: ki „parfume“-mel, ki pávatollal.

× **A nagyheti zord időjárás** ismét fehérre festette helyenkint a magasabb fekvésű hegyeket. Bizony a tavasz ábrázata még idáig meglehetősen mogorva!

+ **A nagyhid-utca** kiburkolása s az itt végig vonuló csatorna könyaggal való beboltozása a városi képviselő testületben elhatározottat s a vállalkozás tekintetében árlejtés közelébb fog megtartatni. Ugy halljuk, hogy szolidabb vállalkozók tartózkodnak a konkurrencziától; holott pedig éppen az volna óhajtható, hogy ügyes kézbe essék a vállalat s ekként ne legyen kitéve a város azon „nem szeretem“ eshetőségnek, mint a minőt a pataki-utca kövezésénél is volt alkalmunk tapasztalni. Hiszszük is, hogy a képviselő testület előnyben részesíti a renommirtabb vállalkozókat, még ha áldozattal járna is az; mert hiszen régi közmondás, hogy: „olcsó husnak hig a leve.“

A „Vörös ökör“ vendéglő udvarán föllállított nagyobb szabású cirkuszban az előadások ma veszik kezdetüket s ekkép közönségünk élvezetes estéknek nézhet elébe. Az előadásokról annak idején bővebben is meg fogunk emlékezni.

Megrendítő baleset adta elő magát a Zsolyomkán nagyszombat éjjelén. Tudjuk, hogy itt sok ház a hegyi patak medrének oldalába van építve s ép úgy ki van téve a sokszor megáradó patak romboló erejének, mint a part netáni beszakadásának. Nagyszombat éjjelén folytonosan esvén az eső, — a különben is már átázott partoldal egy ház fölött nagy robajjal leomlott s a gyöngye épület tetejét bezuvala, olyan eseményt idézett elő, mely az ember keblét csak szánalommal töltheti el. A bent nyugvók egy szegény özvegy asszony s két kis gyermek voltak, az egyik a nő, a másik a helybeli törvényszéki fogházban neje megölése miatt raboskodó Romancsik Károlyé. A két gyermek a reakció omlott földtömeg sulya alatt rögtön szörnyethalt, míg az özvegy asszonynak egyik lábát egy alázuhánógereida összezúzta.

Nyilvános köszönet. A nagy-mihályi közös tanoda tanítói kara, a nyilvánosság terén mely köszönetét fejezi ki azon nemes keblű pártfogó úri családoknak, kik egy helybeli szegény polgári család iskolába járó gyermekét kegyes adakozásaikkal felsegíteni sziveskedtek. Nagy-Mihály 1879. Jelen Mátyás.

Allatkinzás. Nehány r.-bányászkai lakos szekerere állott Ujhely végén egy korcsma előtt, míg a tulajdonosok bent pálinkáztak. Egy suhancz — valószínűleg juxból — felkap az egyik szekerre s a lovak közzé csapkodva, elhajt. Látna ezt egy r.-bányászkai asszony, ki éppen az uton halad rá ösmere az ex frissibus tulajdonosra, lármát csap, mire aztán az ipse vissza fordul a korcsma udvarára; ide azonban ügyetlenül hajt be s a szekér a kapu félfában megakad. Erre nemes dühbe jön s az egyik lovat, mely éppen boldog állapotban volt — úgy elveri egy doronggal, hogy a szegény pára, miként ez az orvosi látélettel konstatáltatott, az ütések következtében harmadnapra megdöglött. A károsult fél a bírósághoz fordult orvoslásért. E lelketlen náció, kinek becsületes neve Hutnyik István, valóban megérdemelné, hogy brutális tettéért, ellenében a törvény szigora alkalmaztassék.

A zempléni egyetemi ifjuság egyesülete Budapest f. hó 6-án felolvasásokkal egybekötött társasestélyt tartott, melynek programja következő volt: A socialismus újabb rendszerei Kovalszki Kálmántól; Pokainé Gyulai Páltól, szavalta Orbán Barna; A szép szeretetéről, Reichardt Salamontól; Turinig és vissza, szavalta Mester Gyula; Borúth Elemér dalairól, Rátz Istvántól. A szép számmal jelen volt egyesületi tagok feszült figyelemmel hallgatták a felolvasásokat és szavakat, éljenzések és tapsok által jutalmazva a közreműködőket. Az egyesület elhatározta, minden két hétben tartani hasonló összejövetelt; be akarja bizonyítani, hogy komoly céljai vannak.

× **A folytonos esőzések** következtében a Bodrog erősen megáradt újra. A patakiak helyzete valóban kétségbeesítő; mert a mostani időjárás mellett még csak kilátás sem lehet arra, hogy alsó határunk egyhamar megszabaduljon a vizártól. Sejtették ők ezt, a midőn az adó-fizetést illetőleg halasztásért folyamodtak; kérelmök teljesítése azonban kegyesen megtagadtatott.

× **A sáros-pataki vasúti állomás** ellen panaszok merülnek fel az utazó közönség részéről. Ott ugyanis, azon időn tul, a midőn a vonat megérkezik a pálya udvarba, a pénztárnok a legszebb kérsre, románkodásra sem ad többé jegyet s ha az utas tovább akar haladni, kénytelen jegy nélkül utra kelné s persze, a legközelebbi állomáson annak rendje szerint „stróft“ fizetni. Meglehet, hogy a vasúti üzletszabályzat írja elő a fentebbi eljárást; de ha csakugyan előírja is, intelligens, művelt emberekkel szemben ilyen esetben bizonynyal a kevesebb lelkiismeretesség előtt fog az ember kalapot emelni. Ha pedig az efféle bánásmód nincs előírva, hanem csak „nekem úgy tetszik“-en alapul: akkor egy csöppet sem tesszünk helytelenül, a midőn e bosszantó eljárást a nyilvánosságra hozzuk.

+ **Megugrott.** Vasárnap mult egy hete virradóra B. Szerdahelyen feltörték a b. Józsika kastélyát s több értékes ingóságokat raboltak el. A gyanu bizonyos szilvásujfalusi illetőségű Pestik Mihály nevére ruffinirt ficzkóra esett, ki többet magával a vidéken már több lopást és betörést követek el. A tolvajok üldözése iránt megérették az intézkedések s Pestikét sikerült is elfogni; nem különben becsipettek az orgazdik is, — kik a helybeli szolgabírósnál tetettek be az u. n. „vasalóba“, az elfogott tolvaj ellenben a városház „kóter“-jébe szállósoltatott. Persze, ez nem valami híres alkotmány s így történt, hogy a ficzko, ki már praxisában volt a fal kiadásnak — felbontva börtöne falát, mint mondják, egy nála elrejtett bicskával éjnek idején szerencsésen megugrott s mostanig sem sikerült elcsipni. A tolvajok, kik állítólag többen együtt tartanak, mindannyian fiatal suhanczok s egyet közülök bizonyos Verhotya nevű pár nap előtt becsiptek.

Legújabb híre jár s általában hiszik, hogy a régebben előkészített mozgószínház a hó 20-án elrendelik, Boszniában a Dobronya, Devricsa, Strnika. Rudó környékén s Zim partja mentében fekvő tábori csapatok parancsnokai az ünnepek alatt zárt parancsokat kaptak. Egyenkénti behívások már legközelebb megkezdődnek.

+ **Leleszen történt** a mult napokban. Két paraszt legény egy leányba volt szerelmes s így nem a legjobb lábon állottak egymással. Egy este az egyik legény vizitot csapván a leánynál, azzal a mécs halovány világánál szerelmesek módjára szerelmeskedett, míg ezt a másik imádó, ki szintén látogatába jött, az ablakon keresztül felháborodott szívvel nézve, szívében azonnal fellángolt a busszu tüze s kövekkel fegyverezve fel magát, lesben állott. A bosszu órájacsak a hamar megjött; a vetélytárs bucsut véve a leánytól, hazafelé indult, de a lesben álló legény középárral fogadta s egy nagyobb kődarabbal úgy találta tarkóján, hogy erősebben megsérülve elbukott. Most a tettes rémülten futott el; de arra menő legények fölismerték s tette miatt kérdőre vonták. A boldogtalan szerelmes úgy szívére vette az esetet, „stantó pede“ kutba ölte magát. A megsérült legény jelentékenyebb sebet nem kapott s ma már kiépülten egyedül uralkodik a szerelem rózsás birodalmában.

Lapunk mai számához van mellékelve Lövy Adolf helybeli könyvtáros értesítője Bocaccio hírneves Decameronjáról, mely nála füzetenkint 25 kr.-jával megszerezhető.

A közönség köréből.

Zempléni megye virilis bizottsági tagjai 1879. évre bezárólag 150-160 frt. adófizetőkkel állanak. H. Zs. ur fizet 173 frt 88 kr. évi egyenes adót, annak dacára azonban sem ő sem más e jogon a bizottsági tagok névsorába felvéve nincs. —

Az ősi jogok arany korában nem jó lett volna így trefalni a bársony süveges — fringias karokkal és rendekkel, — de mainap már bizony a centralisatio lassu vizébe veszett vármegye nyelvéért ki inditana „actiót“? Jövőre sem fogadunk öröklet munczipális jogaink mellé, sőt még azt sem kutatjuk vajjon a t. törvény hatóság elején vagy a hátuljára esett e meg a botlás, de kötelességünk figyelmeztetni az illető közeget a törvényre, a mely mai nap is következmények sulyával teszi kötelességévé az arra hivatottaknak, mások politikai jogaival a rendes gazdálkodást.

N,

Irodalom.

— **A Mehner Vilmos** budapesti kiadásában megjelenő „Gróf Monte-Christo“ című érdekfeszítő regény 26. 27. 28. 29 és 30-ik füzete megjelent s beküldetett szerkesztőségünkhez, a szokott csinos kiállításban. Egy füzet ára 25 kr. Előleges fizetést nem kell teljesíteni. Megrendelhető minden hazai könyvtárban.

— **Beküldetett** a „Képes világtörténet“ I-ső kötetének 4-ik és 5-ik füzete érdekes tartalommal és elegans kiállítással. Irta dr. Ribáry Ferencz, kiadja Mehner Vilmos. Előfizetéseket nem kell teljesíteni, egy füzet ára 30 kr. mely az átvételkor fizetendő.

— **A kiváló tapintattal és bő tartalommal** szerkesztett „Családi Lapok“ 12-ik füzetének tartalomjegyzéke. Az utolsó Botond. Beszély. Brankovics Györgytől. (Folytatás.) Velencez lovagja. Regény. Irta: Schlägel Miksa. Fordította. K. Beniczky Irma. (Folyt.) Csak az első szó ki vón' már mondva. (Költ.) Hofman F. után Kuliffay Ede. Női párbaj. Elbeszélés az orosz udvari életből. Sacher Masoch-tól. Fordította: Milesz Béla. (Folytatás.) Madonna Violanta. (Egy ó-velencei krónika után.) F. K.-tól. Szem. Egy arab leány története, Vinczei Károlytól.

(Vége.) Ifj. Ábrányi Kornél. Az orrszarvú madár. Bengália erdőiben. Sz. Erzsébet temploma Kassán. A muezzin. Ostrom alatt. Tavasz bajok. Való-igaz! A jaguár torka fölött. (Amerikai kaland.) Hasznos tudnivalók. Irodalom és művészet. Különfélék. Apróságok. Képek: Ifj. Ábrányi Kornél. Harez a vizen. Csak az első szó ki vón' már mondva! Az orrszarvú madár. A királytigri. A kassai székesegyház. A muezzin. Ostrom alatt. Való-igaz! — Egy füzet ára 30 kr. — Megrendelhető minden hazai könyvtárban.

— **„A magyar klerus adomákban“** című vaskos kötet jelent meg legközelebb, Lauffer Vilmos kiadásában. A gazdag gyűjtemény, mely hazánk jelesebb főpapjainak és papságának életéből merített adomák történetek és bon-motk tára, józsu, kedélyvidámító olvasmány gyanánt a legmelegebben ajánlhatjuk. Érdeme az ily gyűjteményeknek, hogy számos, népünket és gondolkodásmódját híven jellemző adomát a tömegesebb egybegyűjtés által nem engednek végkép veszendőbe menni. Pázmány, Batthyány kardinális, Széchenyi kardinális, gróf Eszterházi érsek, Kopácsy József, Bíró, Horváth, Szepessy, Nádasdy, Kárner, Novák, Kovács, Scitovszky, Bartakovics, Szenczy, Lonovits, Jekelfalussy, Simor, Haynald, Egyed, Rómer, Mihajlovics, Saguna, Bodola, Kis János, Kriza, Balogh főpapok; azonkívül névtelenek, kanonokok, esperesek és plébánosok, nagytiszteletű és tiszteletes urak, barátok regimentspaterek, kolduló barátok, káplánok, legátusok, kispapok és rabbiak vannak itt bőven képviselve adomáikkal. Az érdekes kötetet még „Püspökfalatok“ toldják meg. Ára 2 frt.

A „Magyarország és a Nagyvilág“ 15-ik száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: Árvizi képek. — A cherub. Költ. (Bulla János.) — Dubrovzski. Orosz elbeszélés. Irta Puskin. (Az orosz eredetiből fordította Timkó Iván.) — Aerus-Nil. (A Nilus arája.) Egyiptomi rajz. (Wachtel Károly.) — A vér. („Strathmore.“) Regény. (Irta: Ouida.) XIV. folyt. — Szibinyanin Jankó nősülése. Délszláv népdal. (Radics György.) — Szini és művészeti szemle. (S. K.) — Egy agg magyar színész életéből. (Irta: Balogh István.) (Folyt.) — Liszt Ferencz kézirata. (Forgó János.) — Khinai színház San-Franciscóban. — A harang első szava. F. J. — Különfélék. — Sakkfeladvány. — Betűrejtvény. — Szerkesztői üzenetek. Rajzok: Árvizi képek: Dorozsma. Életmentés a szegezi „Makkos“ erdőben. A szegezi vár márczius 18 án. — Khinai színház San-Franciscóban. — A harang első szava.

A „Csöndes Órák“ szépirodalmi közlöny 15-ik száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: „A gyógyíthatlan seb.“ (eredeti regény), Benedek Aladártól. — „Franciaország“ (eredeti költ.) Ábrányi Emiltől. — „Hattyudal-féle“ (eredeti költ.) Benedek Aladártól. — „Egy téli alom“ (eredeti elbeszélés), Dominkoviss Merie-től. — „Színész és zárdaszűz“ (francia elbeszélés). — „Vineta“ (Müller Vilmos költeménye) Farkas Antaltól. — „Nemzeti kultúránk“, Cato-tól. — „Természetrajzi tanulmányok“ II. Büttner K.-tól. — „Hét életszabály“ (Jefferson költeménye), Farkas Antaltól. — „Bus vagyok én“ (népdal, tárca-vers), Széplaky Jenőtől. — „Eugenia császárné öltöző szobája“ E. I. L.-tól. — „A kigyó kövekről“. — „A jó szemek törvényei“ — „Nagyvilági hírek“, „vegyes újdonságok“, „apró hírek“. — A borítékon: Hymen, sakk-rejtvény, képtalány, szikrák, a szerkesztő nyílt válasza, hirdetések.

„Tanulságok Szegec sorsából“ cím alatt Szilágyi Dezső mérnök Budapesten egy érdekesnek ígérkező szakmire hirdet előfizetést, mely szerint a mű f. é. május hó 31-én kerül ki a sajtó alól a „Franklin társulat“ kiadásában. A műhöz mellékelve lesz Magyarország és Szegec város két helyrajzi térképe. Előfizetési ára 1 frt, mely összeg Szilágyi Dezsőhöz Budapest, muzeum utca 19. sz. II. em. 18. ajtó küldendő. — Ajánljuk e művet a községek, olvasó-egyletek, s szakemberek pártoló figyelmébe.

Üzleti tudósítás.

Hivatalos

piaczi ár-kimutatás

1879. április 18.

				frt.	kr.
Buza	105 kg.	sulyu.	1 hect.	8	—
Gabona	100	»	»	5	—
Árpa	100	»	»	4	75
Zab	100	»	»	4	75
Kukur.	105	»	»	4	25
Burgonya	100	»	»	2	20
Borsó	100	»	»	10	—
Lencse	100	»	»	4	—
Paszuly	100	»	»	5	50
Köl. kása	100	»	»	9	—
Vaj	1 liter	»	»	1	—
Szesz	»	»	»	27	—
Marhahus	1 kg.	»	»	40	—
Szalona	uj	»	»	60	—
Sertés-zsír	»	»	»	72	—
Széna	méter mázsa	»	»	3	—
Alom szalma	»	»	»	70	—

Hivatalos s magán árverési hirdetések díja, nemkülönben olyanoké, melyek kiemelése nem kívántatik, 1-100 szög 1 1/2 kr. azonfelül 1 kr. Kiemelt, keretelt rendes kereskedelmi s üzleti hirdetések tértéérték szerint számíttatnak és pedig egy centiméter 2 kr. Bélyegdíj mindenkor 30 kr.

HIRDETMÉNYEK.

Háromszorinál többszöri hirdetéseknel a díjmérséklés, valamint kívánatra különösen kiemelt hirdetéseknel a díjfelemelés esetről esetre, külön egyezkedés tárgyát képezi.

A „Kis hirdető” rovatában kis, legfeljebb 5 sorig terjedő hirdetések díja, kincstári illetéket is bele értve 50 kr.

Hirdetmény.

A SZOLYVA-HÁRSFALVAI

savanyu- és vasasviz gyógyfürdő és savó gyógyintézet

megnyitattik

Május hó 15-én.

Az említett gyógyhely Bereghygye legszebb és legegészségesebb vidékén fekszik, utolsó vasúti állomás „Munkács.”

Enyhe és üdítő éghajlánál, vízforrásainak tartalmánál, frissen fejt téhen és kecsketej használatánál fogva, különösen hurutos bajoknál mint tüdő, gége és gyomorhurutoknál, a női ivarszervek betegségeinél kitűnő eredménnyel használtatik.

A gyógyhely áll 75 többnyire ujjonon elegánsan bebutorozott szobákból, 2 restauratio, ujjonon berendezett gyógy, társalgó, olvasó-terem, tekeasztal, kuglizó, ujjonon és műkertész felügyelete alatt alakított sétányok, mindenféle politikai, szépirodalmi és humoristikus újságok, kitűnő magyar zene, posta, házigyógytár és minden a vendégek kényelmére és szórakozására való intézményekből.

A közlekedésre Munkácsal elegáns kocsikról legjutányosabb áron előleges rendeléssel mellett gondoskodva lesz.

A gyógyhely vezetése és főfelügyelete alólírottat illeti, kinél, valamint a hársfalvai fürdő kezelő irodában, szobák, kocsik rendelői és minden másféle tudósítás szerzendő.

Az egészségügy vezetésével a már több éven át ott működő és közkedvességű gróf Schönborn Ervin 5 méltóságának uradalmi orvosa — dr. Schmidt Ferenc bizatik meg.

A gyógyhely részletes programja, mely az ásványvizeknek vegyszeti alkotórészeit, árákat, háziszabályokat stb. tartalmazza, alólírottnál valamint Fisch Bernhárdd ur könyvkereskedésében Munkácsen — aprílhó vége felé — kapható lesz.

Dr. Slesinger Kálmán,

ib. megy. főorvos

Munkácsen.

Mindenféle friss

ÁSVÁNYVIZ

már megérkezett

REICHÁRD TESTVÉREK

kereskedésében.

HIRDETMÉNY.

A „Szegei gözmalom részvénytársaság” igazgatósága köztudomásra hozza, hogy az 1879 évi márcziushó 25-én Sátoralja-Ujhelyben megtartott évi rendes közgyűlés IV. szám alatt hozott határozata által az alapszabályok 2-ik §-a értelmében kibocsátott és még forgalomban lévő harmadrészjegyeknek egész részvényekre leendő kicserélése végett a véghatáridő 1879 évi december 31-ére tüzetett ki.

Felhivattak ennél fogva az illető részvényesek miszerint a birtokukban lévő harmadrészjegyeket a fenti határidőig egész részvényekre kiegészíteni és kicserélni annnyal is inkább ne késse nek, mivel a harmadrészjegyek után már csak az 1878. évi osztalék fog lebélyegeztetni — 1879 és további évbeliek azonban kifizettetni nem fognak.

Kelt Sátoralja-Ujhely 1879. márczius 25.

Az igazgatóság.

PINTÉR FERENC gyógyszertárában

a Főutczán S.-a.-Ujhely

a következő bel- és külföldi gyógyszerek kaphatók vagy postán megrendelhetők.

	frt	kr.
Kesztl gyermek pora	1 doboz	40
Dr. Forty féle sebtapasz		50
Brázay Kálmán féle sóborszesz	1 kis üveg	40
Vetturini sebbalzsam	1 üveg	50
Egri víz	1 kis üveg	18
Dr. Göllis éték-pora	1 kisebb doboz	84
Revalesciere du Barry emésztő por	1 csomag	80
Couvir labdacok	1 doboz	40
Blancard labdacok	1 kis üveg	—
Peter Müller tisztított csuka máj-olaja	1 üveg	—
Hoff János féle maláta készítmények:		
Maláta czukorkák 10, 30 és 60 kros csomagokban		
Maláta szappan	1 darab	25
Maláta sör	1 üveg	56
Maláta csokoládé	1 csomag	50
Dr. Popp féle növény-szappan	1 darab	40
Dr. Popp féle fogpép	1 darab	35
Khilhauser féle Glycerin Creme, szeplő és más bőr-kiütég ellen	1 üveg	—
Khilhauser féle Glycerin-szappan	1 darab	40
Dr. Deutsch féle Salicyl-savas szájviz	1 üveg	50
Dr. Deutsch féle Salicyl-Savas fog-pásztá, igen kedvelt		75
Guyot kátrány-labdacsai mellbaj ellen	1 dokoz	—
Karolinenthali Davids Théa, köhögésszól csom.	1 doboz	25
Tyukszem-gyűrű	1 doboz	60
Török féle fog-szivarkák	1 doboz 50 kr.	10
Rigolott mustár-papiros	1 kis doboz	50
Ugyanaz	1 darab	10
Köszvény-vászon	1 csomag	95
Rozsnyay M. féle china-czukorkák gyermekeknek hidegtelel ellen	1 darab	10
Gilisza-csokoládé (nagyszerű hatása következtében már is nagy kedvelésben részesül és kelendőségnek örvend) felnőttek és gyermekeknek ezen saját készítményü kitűnő szert van szerencsém a tisztelt közönség figyelmébe ajánlani; használati utasítással	1 darab	10
Gilisza hab-czukorkák	1 darab	10

Toilette tárgyak:

Párizsi hölgypor rózsas- és fehérszín	1 doboz	50
Puritas hajfestő	1 üveg	20
Glycerin-Creme (Sarg féle)	1 üveg	50
Glycerin-szappan (Sarg féle)	1 darab	42
Theer-szappan májfoltok ellen	1 darab	38
Kali-Creme	1 üveg	—
Toilette-Glycerin	1 üveg	—
Ess Buquet finom	1 üveg	2
Valódi Kölni víz	1 üveg	60
Ravissante párizsi bőrfinomító szer	1 kis üveg	50
Dr. Popp féle Anatherin szájviz	1 kis üveg	70
Ugyanaz	1 nagy üveg	40
Brillantine haj- és szakáll-növesztő szer		70
Földieper-hajkenőcs		65
Viola-parfüme		2

Árverési hirdetés.

Alólírt kiküldött végrehajtó a polg. tk. rdt. 403. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Tokaji kir. járásbíróóság 3550/78 számú végzése által Gf. Bombelles Lajos ellen, Gf. Eszterházy László részére 23223 frt. 66 kr. követelés végett elrendelt biztosítási végrehajtás folytán bíróilag lefoglalt s 72881 frt. — krra becsült házibutorok lovak, szarvas, marhák, juhok, gazdasági-eszközök, szalmás-életnemükből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladandók, minek a helyszínén, vagyis Girincsen leendő eszközlésére határidőül 1879-ik évi. Május hó 8-ik napjának délelőtti 10 órája kitűzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdeklött ingóságok emez árverésen, a polg. tk. rdt. §-a szerint, szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak. Szerencsen 1879. évi april 9 én

Hegymeghy László.

kiküldött bírósági végrehajtó.

Hirdetés.

Nagyméltóságú Sennyey Pál báró ur alsó-regmeci erdejében az erdő tisztításból nyerhető cserző anyag eladatni szándékolttván, vállalkozni óhajtok a részletes körülmények megtudása végett kéretnek jelentkezni Csörgön

Kiss Károly,

tisztartónál.

Táncztanítási jelentés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, miszerint folyó aprílhó 20-ától

tánczoktatásomat

ismét megkezdtem, a Dian: nagytermében.

Kívánatra a magyar- és tour-táncokban, különösen a hatlépéses keringőben (Sechschritt-Walzer) és több jelenleg divó táncokban megkívántató finomabb idomokat és mozdulatokat, magánházaiknál is tanítom.

A beiratások iránt étekezhetni a „Tudakozódó intézet”-ben, a zárdá mellett.

Tanítási díj: kezdőkért 7 frt; gyakorlók felét fizetik.

A nagyérdemű közönség becses pártfogásába ajánlvamag, maradok hazafini tisztelettel

Sátoralja-Ujhely, 1879. évi aprílhóban

Rosenblum Izidor.

táncztanító.

Szabad-kézből eladás.

Egy S.-a.-Ujhelyben a Casino utcában levő bérház, két jól mivelt és nagy kiterjedelmű szőlő, melyek egyike a Vihokai, a másika a Kátéi hegyen fekszik, egy pincze borházal az Ungváron; külön és összesen szabad kézből eladtnak.

Közelebbi értesítés Szentgyörgyi Józsefnél nyerhető.